

POBESNELO TALASANJE

(parodija na F. T. Marinetti)

*Izroniše hitro iz mora
normanske talasine sa sapima od agata,
i trbuhom od lapislazula
sa nozdrvama od pendžer — hartije
i otkasaše brzo
u slano i bromno leto okeana.
Lubenica napakla od sunca, strmoglavci se
u razbesneli bostan sumraka
i proždrljive oblačine srkahu
zelenkastu koru južnih planina
pre no što navukoše tanušne srebrne nogavice
na голу bestidnost novorodjenih zvezda.
Ali evo skače iz vode sa kosom od algi i mošna
pljuskoviti Marineti iz koga vrcaju iskre fosfora
i prinosi ustima voduenu trubu
jednog uspaljenog povratnika
kao da raširi, kroz jajaslo prostranstvo,
pravougaonu pesmu
svoje plehane duše lakovane na vatri.*

*— Ehej — urlikaše na slane kobile talasa —
došao je čas hiperboličnog osvajanja
metalnih mapa sveta.
Osećam se pun topova koji rasteraju grad,
bolesnih revolvera, neshvaćenog genija
i želim da žvačem stope tritona
i da opipavam veliki simpatični živic sirena
koje se vrcaku na bulevarima Atlantide.
Čas je pirolehičke žestine, pravopisnog džilitanja,
bremenit sam futurizmom
načim grimizne bolove titanskog poradjanja
i zlatnom sunčevom sabljom
načinicu carski rez svojoj čudovnoj trudnoći
i rodiću 200.000 primeraka
zapaljivih proglosa.
Napred pastuvi okerne boje,
djiha! rage boje morske trave,
hrabro pučinski četvoronošci od stipse
i azbesta,
zbijte redove,
okrenite na levo,
držite svuda krmu niz vetar,
raspršite pene,
jedem zvezde,
žvačem oblake,
grgoljaš sazevežđa,
i sintaksa mi isparava iz lutanja
u anarhičnom izgaranju
reči u slobodi.*

*Voda navaljuje kulja čaj čaj priredjivanje
izgovor ponovo zagnjurivanje zelen
zelendač najzelenkastiji pesnica +
napor + iskolačene oči = pobeđa bronza
aluminijum šparkasa majarka ura
taratata pe-pe Zang dum Zang dum.*

LUČANO FOLGORE

LUČANO FOLGORE (rođ. 1888) prilazi futurizmu i među pesnicima te škole može se smatrati kao najdaroovitiji. Slikovito bogatstvo utisaka ispoljava u delima: „Pesme motora“, „Mostovi nad okeanom“, „Brzi grad“. Docnije prelazi na klasični način izražavanja. Njegova zbirka parodija na najpoznatije italijanske pesnike predstavlja remek delo te vrste u italijanskoj literaturi.

Pesme prepevao sa italijanskog
V. R. KOŠUTIĆ

„Pesma“ — beton jedne revolucije. Njena brzvezujuća istina bio je Mića. Mića, — najposlušniji instrument u službi naprednih ideja. Čovek duboko odan pozivu partije. Čovek komunista. Prelistamo li stranice njegovog partijskog života i čelije koja je milionska čelija u životu komunističke partije, oformičemo lik komunista koji dezertira iz sveta ljubavnih strasti u svet borbe i ideja. Videćemo sazdan lik revolucije u revolucionaru — skojevca i komunista u čoveku budućnosti. I budemo li dalje prelistavali ovo delo, dobićemo panoramu grada u kome jednako besni borba otpora i borba napada. Panoramu okupirane slobode i ljudi koji sanjaju slobodnu teritoriju. Sanjaju snom koji postaje java. U njoj, možda, jedan stvaralački heroizam karakteriše ljude jedne generacije. Oni nam se predstavljaju u moralnoj ličnosti Miće i Rsvaca. Rimuju s ljubavlju, a jedan čovek izabrao je sebi put primera i rimuje svoju snagu sa snagom betona.

I posle svake pročitane stranice Davičovih dela osećamo sebe snažnije i uvek u očekivanju novog. Novog koje odgovara novom društvu. Dovoljno svež i dovoljno moderan, Davičo je nezasiť lualica koji na svom putu mnogo ostvaruje i nalazi. Pisac koji se može istaći u grupi naših najboljih književnika, pogotovo onih koji tkaju nitima osavremenjenog izraza.

LOJZE SPACAL

KRAŠKA ŽENA

Proleće i rastanak

PERA GROZDIĆ

Proleće je danas doplivalo: na kiši od oblaka, na kreditima za mantile, na sremačkoj kiselici i poslednjoj svadbi, na vetrom nošenoj prašini i posećenom keju, na prvim poljupcima bez mraza, na maturantskoj nervozni, na osmehu rahićnog dečaka bez bunde; i na mnogobrojnim akontacijama.

Sunce se rodilo na poljucima i na gomilama kaputa razigranih dečaka. Sunce se dizalo na naočarima u boji; na uzburkanom klockotu u krvi devojke sa ulice i na snovima mladosti. Sunce je stalo na zenitu, oslanjajući se na nenaučenu lekciju iz fizike i na spa-naćsku, jeftinu energiju bez vitamina „C“. Sunce je padalo zbog prvog groma i pljuska i zbog nestale prašine.

Sunce nije prvoškolac. Ipak, dvanaest je sati pisalo samo jednu reč: proleće.

Proleća volim kao i mladost. A mladost najviše volim. Proleća su radjanja i stvaranja. Proleća su temelj dobra u borbi protiv nužnog zla prirode. Ona su triumf zelenog. I triumf ljubavi.

A ovo — kakvo je ovo proleće? Za vas, kao i sva druga: puno svežine, puno cvetanja, i skladnog nesklada puno u svemu. Za nas, drugo je ovo proleće. Matursko je ovo proleće, proleće jedne generacije, jedne mladosti pred novim iskušenjima, mladosti što će za mesec dana, posle završenog, uspešno valjda,

šegrtovanja počti u majstorstvu školu života. Za nas, jedno je ovo proleće, koje u vedrinama svojim neradju nosi, u šanerilu svošenoj prašini i posećenom keju, na prvim poljupcima bez mraza, na maturantskoj nervozni, na osmehu rahićnog dečaka bez bunde; i na mnogobrojnim akontacijama. U nastupanju svome tugu nam nosi, radosnu tugu — rastanak. U potsvesti nam ga urezuje ovo proleće, slovo po slovo nam slaže, i radujemo se što je kraj već blizu; i seta nas obuzima. Radost se u nama razlila iz mladosti naše, iz vere u sebe, u novo — nepoznato, pred nama; seta — senka je pet godina u klupi, pet besmislenih godina punih smisla, pet nestrpljivih godina, pet teških, pet lako shvaćenih godina, pet godina prvog brijanja i prve „trajne“, pet godina jednog preobražaja, jednog dečastva i jedne mladosti. Volim tu setu, kao i fih pet godina u izrezbarenim, rasklimatanim i izlizanim klupama. Volim zato tu tugu maturantsku, i radujem joj se, a ona raste, navire i guši, i osmehe stvara. A ja je baš takvu volim, jer, ona je deo ovog, jednog maturantskog proleća jedne generacije. Rastanak. Teško je ostaviti, i lepo je ostaviti hodnike izgrebane i tremu odgovaranja, i diskusije djačke, vatrene i prazne, i drugove, sve — strane i mlade. Pa ipak, radujemo se. Jer, sutra će na naše mesto ući nova mladost, i nova generacija; i neka mladja će, bojažljivo pre-

koračujući prag ove škole, naivno primati što vidi, i postajati nova, svoja, pametnija mladost. Misli se radjaju, i trema raste kao i tuga, i prognozira se maratun — kao trke na hipodromu. Hronika, koja voli fakta samo, i godine i bitke zapisace da je neka generacija, rođena na početku revolucije jedne, i da je pet godina, četrdeset meseci tačno, dolazila u klupe, i da je u njoj bio jedan kolektiv, zvanično pod firmom VIII-og recimo c razreda, jedan dugi stvarani kolektiv, trideset dobrih drugova, koji se rastaju eto, jer su se pre četrdeset meseci i sastali ovde (NASTAVAK NA 12 STRANI)

MESEČNIK ZA KULTURU I UMETNOST I GODINA III 1967 BROJ 6-7 (21-22) ODGOVORNI UREDNIK: FLORIKA STEFAN UREDNICI: DEJAN POZNA-NOVIĆ, DRASKO REDIĆ, IVAN HOROVIĆ I FLORIKA STEFAN. ESTETSKO - TEHNIČKA OPREMA: IVAN HOROVIĆ. VINJETE: VLADA RAJČEVIĆ. LIST IZDAJE „PROGRES“, NOVI SAD, MAKSIMA GORKOG BROJ 20 TEKUIČNI RAČUN KOD NARODNE BANKE 900-7-514. BROJ TELEFONA 35-59 SLOG I ŠTAMPA: ŠTAMPARIJA „ZVEZDA“, VRBAS

REDAKCIJA I ADMINISTRACIJA: NOVI SAD, MAKSIMA GORKOG BROJ 20 CENA PRIMERKU 20.- DIN. GOD. PRETPLATA 900.- DIN.